

Айдосова Б.Х. э.ғ.к.

Абен А. Ж., Фин-17-1 оқу тобының білім алушысы

Қорқыт Ата атындағы Қызылорда университеті

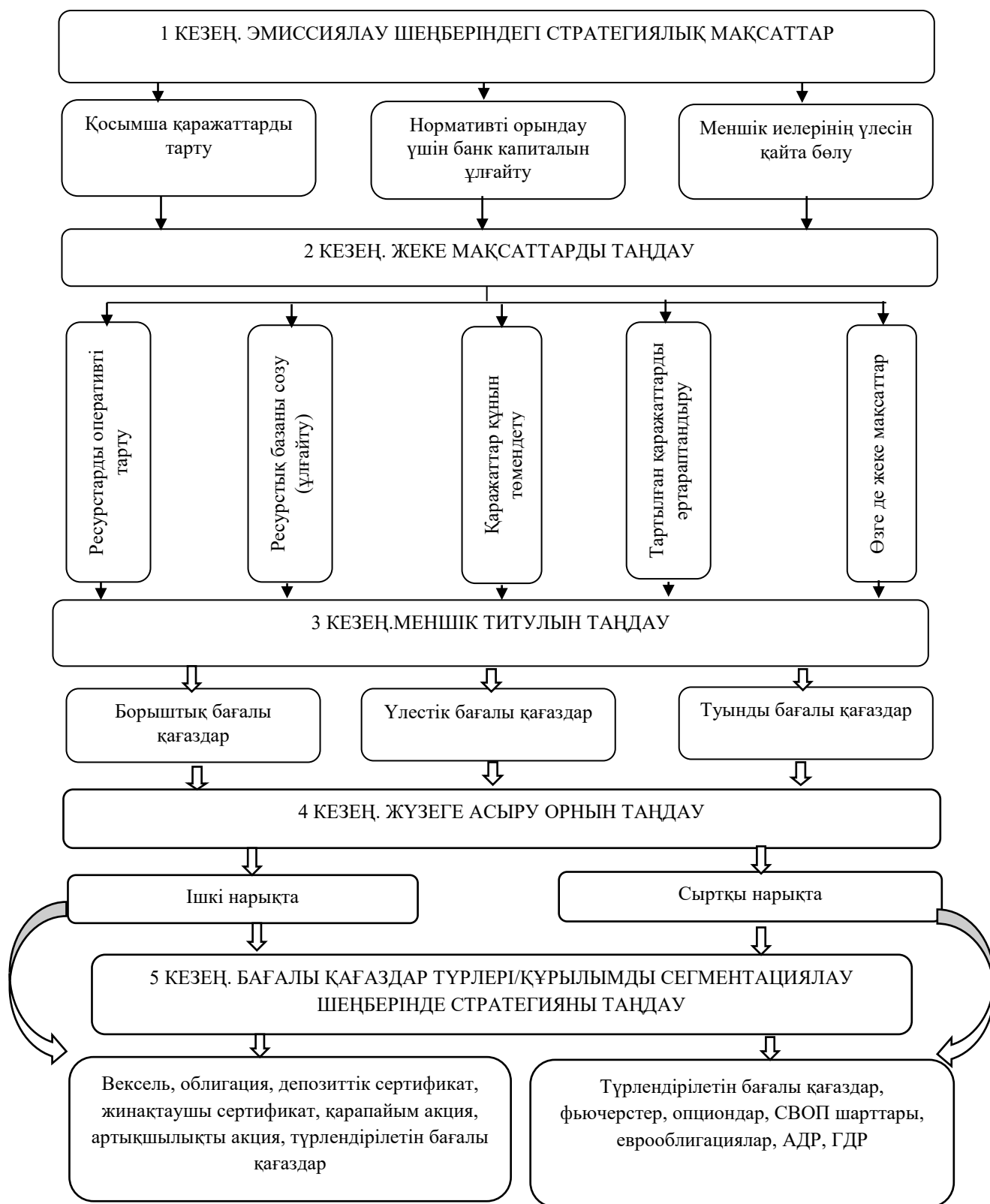
Бағалы қағаздар нарығындағы банктің эмиссиялық стратегиясы

Қазақстандық заңнамаға сәйкес, коммерциялық банктер бағалы қағаздар шығара алады және олардың біріне шығарылым проспектісін тіркеу талап етіледі - бұл акциялар мен облигациялар. Екіншісіне бағалы қағаздарды шығару - вексельдер, депозит және жинақ сертификаттары - эмиссиялық проспектіні тіркеусіз жүзеге асырылады.

Банктің бағалы қағаздар нарығындағы эмиссиялық қызметі өзінің барлық қызметіне қажетті қаржыландыру көздерін іздеумен байланысты. Банктің эмитенттің саясатын басқарудың стратегиялық мақсаты, бағалы қағаздарды ол үшін неғұрлым қолайлы шарттарда шығарудан банк капиталының тұрақты өсуін қамтамасыз ету болып табылады, себебі бұл саясат қаржылық тұрақтылық пен банктік тұрақтылықты қамтамасыз ету үшін негіз болып табылады [1, 36 б.].

Осының бәрі міндетті түрде бірқатар қадамдардан тұратын банктің эмитирлік стратегиясын әзірлеу кезінде назарға алынуы тиіс (1-сурет).

Бірінші кезеңде банк стратегиялық мақсаттарды таңдауы тиіс, ол бағалы қағаздарды шығару жолымен қол жеткізуді жоспарлап отыр. Банк шығарған бағалы қағаздарды шығарудың стратегиялық мақсаттары, бірінші кезекте, қосымша қаражатты тартуда, банк капиталын стандартты сақтауға, меншік иелерінің акцияларын қайта бөлуге байланысты. Екінші кезеңде банк өзі белгілеген жеке мақсаттар туралы шешім қабылдауы керек.

Ескерту - [2, 14 б.] әдебиет негізінде автордың құрастыруы

Сурет 1. Бағалы қағаздар нарығындағы банктің эмиссиялық стратегиясын жасаудың негізгі кезеңдері

Жеке мақсаттар: ресурстарды жедел тарту, ресурстық базаны кеңейту, қаражат құнын төмендету, тартылған қаражаттарды әртараптандыру болуы мүмкін.

Қаражатты операциялық тарту, ең алдымен, әлеуетті инвесторларды бағалы қағаздар бойынша пайыздық мөлшерлемелерге қолайлы жағдай жасау арқылы жүзеге асырылады. Ресурстық базаны кеңейту ұзақ мерзімді болашақта бағалы қағаздарды тұрақты нарықтарда шығару арқылы, сондай-ақ жаңа акционерлерді енгізу арқылы меншік үлестерін қайта бөлу арқылы мүмкін болады [2, 14 б.].

Келесі кезең банктің шығаруды жоспарлап отырған бағалы қағаздарға меншік құқығының атауын таңдауымен байланысты.

Бұл кезең өте маңызды, өйткені меншік құқығын белгілеу арқылы банк, тұтынушының құндылықтарының негізін қалайды, өйткені болашақ иеленушінің тұтыну құны ол алатын табыс түрінде болады. Сондықтан банк әлеуетті инвесторларды ұсына алады және банк басшылығы не істей алады және банктің акционерлері қандай шешімдерді түсінетінін түсінуі керек.

Келесі кезең - бағалы қағаздарды сату орнын таңдау. Осы кезеңнің мақсаты ішкі және сыртқы нарықтарда бағалы қағаздарды сату мүмкіндігін бағалау және ұсынылған бағалы қағаздардың бағасын анықтау болып табылады. Демек, банк бағалы қағаздарды соңғы орналастырудың (меншік құқығының дәрежесі бойынша) және нарықта ұсынылған бағалы қағаздардың бағаларын да зерделеуі тиіс.

Стратегия соңғы кезеңде бағалы қағаздардың түрлері / қорлар құрылымын сегменттеу және банктің осы түрдегі қауіпсіздікті білдіретін қатынастар түрін түсінуі негізінде таңдалады.

Осылайша, борыштық бағалы қағаздарды сатып алу кезінде банк инвестициялық қорларды қайтаруға және осы бағалы қағаздарға (клиент қатынастарының түріне) пайыздарды төлеуге міндеттенеді. Үлестік бағалы қағаздарды сатқан кезде, банк пен клиент әріптестікті банктің стратегиясын түсінуіне негізделген әріптестік қарым-қатынастарды қалыптастырады, әйтпесе

банк үшін эмиссиялық бағалы қағаздарды сату қиын болады және ол олардың нарықтық құнына әсер етеді [3, 85 б.].

Банктің бағалы қағаздар нарығындағы эмитент стратегиясының дамуының негізгі кезеңдерін жүзеге асыру қаржылық тұрақтылық пен сенімділікке қол жеткізу үшін банктің стратегиялық мақсаттарына сәйкес келетін қаржыландыру нұсқасын таңдауға мүмкіндік береді.

Әдебиеттер:

1. Зейналов Э.Н. Синергетика профессиональной и инвестиционной деятельности коммерческого банка на рынке ценных бумаг. Специальность 08.00.10 - «Финансы, денежное обращение и кредит». Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук. ГОУ ВПО "Российская экономическая академия им. Г.В. Плеханова". 2009. С.155

2. Ческидов Б.М. Национальные рынки ценных бумаг: теория и история развития. Автореф. дис. ...докт. экон. наук. Финанс. акад. При Правительстве РФ. М., 2008.

3. Федоров Н.А. Инвестиционные инструменты коммерческих банков. М.: Маркет ДС Корпорейшн, 2005. С.214